

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo:
Ljubljana, poštni predal štev. 168.
Naslov za telegrame: »Naprej«, Ljubljana.
Čekovni račun št. 13.807.

NAPREJ

Stane mesečno . . . . . Din 25—
za inozemstvo . . . . . Din 35—

Oglasi:

Prostor 1x55 mm 60 par. Mali oglasi: beseda
60 par, najmanj 5 Din.
Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne
priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije za list so poštne proste.

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja začasno le enkrat na teden in stane mesečno 6 dinarjev.

Letnik VII., štev. 27.
Četrtek
»Naprejeva« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasi
Kmeto-delavske zveze
Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Lovro Klemenčič:

Vidovdanska razmišljanja.

L. 1389. je kljub temu, da je Miloš Obilić ubil sultana Murata, zmaga turška vojska, ki je bila enotnega duha, nad razdvojenimi Srbi.

L. 1912. so združene balkanske države premagale fevdalno turško cesarstvo.

L. 1914. na Vidov dan je bil umorjen avstrijski prestolonaslednik Ferdinand v Sarajevu.

L. 1921. je bil izvršen atentat na kralja in proklamirana je bila tkzv. vidovdanska ustava.

O nacionalnem vprašanju.

Če čitamo v meščanskih dnevnikih dan za dnem pisanje o narodnem sporazumu, se moramo čuditi, s kakšnim neznanjem, političnim šarlatanstvom in otročarijami pišajo meščanski dnevniki svoje čitatelje. Niti eden ne razpravlja o nacionalnem vprašanju v državi SHS objektivno in resno. Za liberalno-demokratsko časopisje vse države nacionalnega vprašanja ni, zanj je že rešeno. Za klerikalno časopisje obstaja nacionalno vprašanje v boju katoliške cerkve za nadvlado v državi, za muslimane v ohranitvi fevdalnih odnošajev, za srbske radikale pa v težnji, osigurati hegemonijo srbske buržuazije v državi.

Socialisti pri Soc. partiji Jugoslavije se tudi v tem vprašanju popolnoma strinjajo z liberalnimi demokrati.

Anarhisti, makedonska organizacija in kosovski komitet vidijo rešitev nacionalnega vprašanja v konfederaciji in avtonomiji, a tudi za njih so to nejasni pojmi. Nekateri med njimi zahtevajo popolnoma samostojne države.

Hrvatski kmeto delavski republikanci so se še do nedavno smatrali, da je rešitev nacionalnega vprašanja v priznanju mirotvorne človečanske hrvatske republike v mejah današnje države — a danes gledajo že popolnoma drugače na ta problem: oni zahtevajo zdaj razdelitev državne oblasti v današnji centralistično urejeni državi.

Vidimo torej, da jugoslovanska velika in mala buržuazija, razdeljena v nekoliko strank, stranic in struj nacionalnega vprašanja sploh ne rešuje resno, temveč ga samo izkorišča v svoje strankarske interese, manevrira z nacionalnimi problemi in ljudske množice slepi in oportunistično izkorišča. Saj drugače biti ne more, ker so nacionalne zahteve buržuazije samo ideološka forma za razredne interese.

Negacija problema (zanikanje vprašanja) pa je od nekdanj najslabša in najreakcionarnejša rešitev. In čeprav ima organizirani proletarski razred v današnjem stanju, ko je prisiljen po porazih in izdajstvih boriti se za svoj organizacijski obstanek, celo vrsto drugih važnih nalog, ki jih mora nujno in brez odloga reševati, vendar pri tem ne sme zanemarjati in ne odgovarjati jasno in točno na nacionalna vprašanja, ki jih buržuazija ni rešila in ki so prav zaradi tega predmet razmišljanja širokih ljudskih mas. Brez dvoma se bo moral eden izmed bodočih kongresov naše stranke temeljito boriti z vsemi vprašanji, ki so v zve-

zi z nacionalnimi problemi v naši državi, ter v resoluciji o tem vprašanju dati točen in jasen odgovor vsakemu delavcu in kmetu na ta vprašanja, ki jih zastavlja življenje samo.

Da je neobhodno potrebno dati jasne in točne odgovore na vsa nacionalna vprašanja, je razvidno tudi iz dejstva, da jih je socialna demokracija pred vojno v praksi zelo slabo reševala. Navzlic programatični točki v tkzv. Erfurtskem programu: da se socialna demokracija bori proti vsakemu nacionalnemu zatiranju, za samopredeljenje narodov — ne vem, iz kakšnega razloga je ta točka v novem programu SSJ, ki so ga izdelali v Belgradu, izpuščena — se soc. demokracija v Avstriji ni tako zavzemala za tlačene narode, kakor bi se bila morala. Še bolj pasivno pa se je držala napram zatiranju kolonialnih narodov. Posledice take politike so danes vsakomur jasne.

Tudi med delavskimi strujami v Jugoslaviji nazeri o nacionalnih vprašanjih niso enotni. Kolikor struj — toliko nazorov. Desničarji pri SPJ so istega mnenja ko samostojni demokrati: nacionalno vprašanje je rešeno in da proletariata sploh ne briga. Skrajni levičarji se približujejo v svojih nazorih o nacionalnem vprašanju malomeščanskim anarhistom. Teoretično je o tem vprašanju razpravljaval največ dr. Sima Marković v svoji knjigi »Nacionalno pitanje u svetlosti marksizma (Nacionalno vprašanje v luči marksizma), ki jo priporočamo vsem, ki se resno bavijo s tem problemom.

Pri reševanju tega vprašanja — prav tako kakor verskih — je potrebno čuvati, da se nacionalni pred sodki in nacionalna čustva, ki živijo v množicah, katerim so bila vcepljena, ne dražijo in izzivajo, ker vodi to do nacionalne mržnje. Tako n. pr. ni treba žaljivo govoriti o ogromnih žrtvah, ki so jih pretrpeli Srbi v svojih stoletnih bojih proti turškim fevdalcem. Dasi so bili te boje pod nacionalno zastavo, so bile njih sad vendar tudi revolucionarne pridobitve: srbski narod si je priboril politično samostojnost, kolikor je pač mogoče v kapitalističnem družabnem redu, in srbski kmet je dobil zemljo. Dejansko ti boji niso nič drugega ko revolucija srbskega kmetkega ljudstva proti fevdalizmu. In če se čudimo pridobitvam francoske revolucije, moramo pravilno ceniti in uvaževati tudi silne napore srbskega naroda v boju proti fevdalni turški državi.

Tudi ogromne žrtve, ki jih je pretrpela Srbija za časa svetovne vojne, so pustile sledove v mentaliteti vsakega srbskega delavca in kmeta. Govoriti poniževalno o teh velikih naporih nikakor ni umestno. Te napore je srbsko ljudstvo prenašalo v dobri veri, da se bori za svojo ljudsko svobodo in za svoj gospodarski napredek. Če za to ni dobilo samouprave, če je danes delavstvo v Srbiji bolj brezpravno kakor pred vojno, je kriva tega največ ljudska nezavednost,

nepoznanje njegovih razrednih interesov, dočim je srbska buržuazija ena izmed najbolj razredno zavednih v Evropi.

Klerikalci se v svojem besnem nasprotju do pravoslavni Srbov — ki ga diktira radi svojih interesov Rim in njegova politika — grešili v tem oziru že med vojno tako, da nimajo kvalifikacije reševati te vprašanje objektivno. V zadnjem času izkoriščajo nacionalne probleme strankarsko in imenujejo svojo stranko »slovenski narod« in se nazivajo edine zastopnike slovenskega naroda.

Nacionalna čustva, predsedki, za blode in navade — to so sadovi zgodovine. Če hočemo reševati nacionalne probleme pravilno, jih moramo reševati marksistično, to je gledati moramo na zgodovino Jugoslovancev s stališča zgodovinskega materializma. — Objektivno lahko rešuje nacionalna vprašanja samo resničen internacionalec s pomočjo znanosti, ki pozna in ceni zgodovinske napore in pridobitve vseh narodov za človeštvo in njegovo kulturo.

Vladajoča buržuazija vseh dežel zelo intenzivno izkorišča nerešena nacionalna vprašanja na ta način, da z raznimi organizacijami in tiskom vzbuja v ljudskih množicah nacionalni šovinizem. V Jugoslaviji imamo več nacionalistično-šovinističnih organizacij, posebno med mladino, ki je najbolj dovtetna za nacionalistične fraze. »Orjuna«, »Srnao«, »Hanao« so pojavi nacionalnega šovinizma, ki jih izkoriščajo poedine meščanske stranke v svojem boju za oblast. Vse te nacionalistične organizacije razpihujejo in netijo mržnjo med narodi in to pogosto pod lažnivo krinko narodnega edinstva. Iztrgati proletarsko in kmeto mladino iz te lažinarodne ideologije, to nalogo bomo izvršili najbolje, če jasno in precizno določimo strankino stališče napram vsem nacionalnim vprašanjem.

Kdor pa zanika potrebo in važnost rešiti nacionalno vprašanje z marksističnega stališča, kakor delajo pri SPJ, je indirektno sluga nacionalistično-šovinističnega gibanja.

Lahko se poučimo namreč iz zgodovne, da je buržuaziji v izvestni dobi uspelo z njenimi nacionalnimi zahtevami preslepiti množice delavnega ljudstva in jih uporabiti za burž. razredne interese ter jih oddvojiti od razrednega boja, od socializma. Tudi v Jugoslaviji se je zgodilo tako.

To bo trajalo toliko časa, dokler se nam ne bo posrečilo pojasniti delavnemu in kmetkemu ljudstvu nacionalna vprašanja in dati na pravičen, marksistični način po naši najvišji strankini instanci — kongresu — direktive za rešitev tega vprašanja.

Pred tem pa je potrebno v glavnih obrisih o tem vprašanju razpravljati v »Napreju«, da bodo direktive v resnici sad in rezultat dela cele stranke.

(Sodrugom, ki se za ta vprašanja posebej zanimajo, svetujem sledečo literaturo: K. Kautsky: Nationalität und Internationalität, 1908; Die Befreiung der Nation 1918; Lenin: Imperializm kot poslednja etapa kapitalizma; Otto Bauer: Die Nationalitätenfrage und Sozialdemokratie; Trocki: Der Krieg und die Internationale, München, 1914 in prej omenjeno knjigo dr. Markovića.)

Obleke

kupite najugodnejše pri
Jos. Rojina
Ljubljana

Razno.

r Demagogija viadne stranke. — Trboveljski zgleđ. Samostojni demokrati (SDS) se hvalijo po svojem »Jutru«, da njih trboveljska organizacija napreduje, da vstopajo vanjo delavci in da bodo tako tudi delavci prišli do vpliva v tej stranki, ki se je vedno izkazala kot socialno napredna. Za dokaz, da delavci res stopajo, navajajo imena novih članov odbora: Stanko Kolenc, invalid, strojnik, Ant. Golob in Al. Gerčar, oba rudarja in posestnika in Jože Berčan, rudar. Torej rudarji, le hitro vstopite, da bo Pašić videl, kako rastejo Pribičevičevi orjunaši, ki jih bo kmalu več ko radičevcev. Če bo to videl, bo pustil Žerjava še v vladi. — Kaj so na širšem sestanku govorili, tega ne povedo, pač pa so sprejeli šest resolucij. Prva izreka zaupnico odboru, zadnja pa zahteva revizijo državljanstva inozemcev. Torej orjuna. Druge štiri resolucije so pa bolj zanimive.

1. Solo zahtevajo — kaj bo rekla trboveljska premogokopna družba, ki je glavni gospodar Slavenske banke, ta pa eno in isto s SDS?

2. Proti novemu davku na ročno delo so in pozivajo poslance SDS, naj odpravijo ta davek. Hudiča, s tem niso samo proti Trboveljski premogokopni družbi, ampak tudi proti gg. poslancem in ministrom SDS; torej tudi proti vladi in torej tudi proti državi! Naj gledajo, da ne bo proti njim porabljen zakon o zaščiti države!

3. Protestirajo, da pobira država na Slovenskem več davkov nego na Srbskem. Ali ne hujskajo s tem proti srbskemu plemenu? Paragraf, kje si!

4. Iskreno želijo, da se povrnejo normalne razmere v trboveljsko občino. Tu se že vse neha, bo rekel Žerjav. Tako zvestega demokrata sem jim dal za gerenta, kakor so si ga sami želeli, zdaj pa mi očitajte, da so to — nenormalne razmere. Resnično, če bi bil jaz Žerjav, ne bi vedel, kaj naj storim. Ker je pa Žerjav nekdo drugi, bo razumel, da si trboveljski SDSarji ne želijo občinskih volitev, dokler ne bo vzeta volilna pravica vsem, ki so proti Trb. prem. družbi. Temu pravijo namreč SDSarji »konsolidacija« in se pri tem popolnoma strinjajo s »sodrugom« Kristanom.

Kakor se pa v Trbovljah prav lepo vidi, ne bo ta »konsolidacija« prav nič več rudarjev nalovila kakor SDSarska filijalka Čobal - Krušič - Klenovšek s svojim kristanovskim »zedinjenjem«. Vladne stranke naj napravijo pravico v vladi, ne pa da hodijo s takimi zahtevami loviti rudarje!

r Pašić je zbolel in imenoval za svojega namestnika v političnem vodstvu

triumvirat — ministra za soc. politiko Gjurčiča, predsednika parlamenta Tričkoviča, in poslanca Živkoviča. Ti trije možje so začeli z radičevci uradna pogajanja o vstopu radičevcev v vlado. Nova vlada naj bi bila sestavljena iz poslancev radikalne, samostojne demokratske in Radičeve stranke.

r Nove proračunske dvanajstine. Finančni odbor narodne skupščine je nove dvanajstine v načelu sprejel. Davek na ročno delo po vsej priliki ne bo ukinjen. Minister za socialno politiko je dobil dovoljenje, da sme vreči starostno zavarovanje v kot, odkoder ga bodo izvlekli šele za volilno agitacijo, minister za šume in rudnike, dr. Žerjav, je dobil pooblastilo, da sme poslabšati zavarovanje rudarjev pri bratovskih skladnicah — o čemur bomo prihodnjic poročali obširneje — sol bodo podražili, žganjkuho bodo še bolj popešili, da bo ljudstvo imelo več prilike pijančevati in biti nezavedno in bo še bolj podpiralo buržuazne stranke in glasovalo pri volitvah zanje in njih sorodnike. Tako plačujejo kapitalisti proletarske glasove in ljudsko nezavednost.

r Bolgarske razmere in socialistična Internacionala. Na Bolgarskem vlada »mir«, t. j. upori so prenehali, ker je vlada polovila vse »sumljive elemente« in jih zdaj strelja in obeša na veliko. Jasno je, da se je morala z bolgarskimi razmerami in dogodki baviti tudi Internacionala. 13., 14. in 15. junija je zborovala v Pragi balkanska socialistična konferenca, katere sta se v imenu SPJ udeležila dr. Korun in dr. Topalović. Konferenca je izdala posebno poročilo o svojem delu, s katerim moramo seznaniti tudi naš proletariat. Posnemamo ga po dunajski »Arbeiterzeitung«. Poročilo obsoja metodo atentatov, ki so jih izvršili uporniki — komunisti in zemljoradniki — obsoja pa tudi nasilne metode bolgarske vlade. Obsoja tudi akcije, ki so bile zasnovane izven bolgarske države — to meri predvsem na Moskvo — in se strinja s stališčem bolgarske socialistične stranke, ki je protestirala proti obsednemu stanju in prekemu sodu in obsodila obenem bojne metode upornikov. Konferenca je ugotovila tudi, pravi poročilo, da ne more natančno poročati o obtožbah proti ekstremističnim upornim strankam in proti režimu ministrskega predsednika Cankovova. Izven dvoma je pa, da je Bolgarija žrtev dvojne nesreče: da pomnožujejo na eni strani komunisti in zemljoradniki atentate, umore in ropanje, na drugi strani pa vlada belu teror Cankovovega režima. Radi nasprotujočih si izjav, ki so jih podale priče in ker nima prilike za neposredno preiskavo, konferenca ne more ugotoviti individualne odgovornosti za krvave dogodke. Priznati pa mora bolgarski soc. stranki, da pobija z veliko energijo oba nasprotna nasilna tabora. Poročilo navaja potem vrsto akcij, ki jih je izvedla socialistična stranka in ki dokazujejo njeno nesumljivo opozicijsko stališče: glasovala je proti drž. proračunu, po atentatu v cerkvi sv. Nedelje pa proti obsednemu stanju. Vlada je zaplenila manifest, ki ga je nameravala socialistična stranka izdati in v katerem je zahtevala, naj se cenzura in obsedno stanje takoj neha, naj se dovoli svoboda zborovanja, brez zadostnega vzroka zaprti naj se izpuste, prepove naj se vsako nasilje nad aretiranimi, izvršitve smrtnih obsodb naj se ukinejo, vsi primeri anarhije in osebnega maščevanja naj se preiščejo in krivci strogo kaznujejo. Soc. stranka na Bolgarskem se je tudi trudila organizirati blok vseh resničnih demokratov. — Končno zagotavlja konferenca v svojem poročilu, da bodo pomagale bolgarskim socialistom vse Internacionali priključene stranke. Bolgarska soc. stranka pa naj izdela za kongres Internacionale v avgustu t. l. poročilo o stanju narodnih manjšin na Balkanu. — To poročilo marsikoga ne bo zadovoljilo. Na dnevnem redu internacionalnega kongresa je tudi razpravljanje o balkanskih vprašanjih. Konferenca v Pragi bi bila morala zbrati material za te razprave. Svoje naloge praška konferenca ni

izvršila, to lahko sklepamo vsaj iz tega, kar je o svojem delu razglasila. Čudno je, da njeno poročilo ne omenja makedonskega vprašanja, okoli katerega se vrtijo vsa glavna vprašanja Balkana. Če so se bolgarski delegati izogibali tega vprašanja, bi se bila morala oglasiti vsaj zastopnika Jugoslavije (tako ju imenuje »Arbeiterzeitung«), kajti največji del Makedonije je v naši državi, makedonski begunci na Bolgarskem so pa glavni idejni voditelji in dejanski povzročitelji neposrednih krvavih homatij na Bolgarskem in atentatov v inozemstvu. Radi Makedonije grozi tudi vedno spor med Jugoslavijo in Bolgarijo. Konferenca ne daje smernic, kako bi se ta spor rešil po marksističnih načelih: z združitvijo Bolgarije z Jugoslavijo na temelju samouprave. — Čudno je tudi, da je poročilo tako »nevtralnno« glede krivcev zadnjih krvavih dogodkov na Bolgarskem. Slo je za tri skupine: socialiste v sredi med uporniki in vlado. Konferenca je zaslislala tudi zastopnike bolgarskih beguncev, ki so zastopali stališče upornikov, socialisti so poslali svoje delegate, kdo je dal informacije z vladnega stališča? Konferenca bi bila mogla dognati vsaj precej objektivno, na kateri strani je bilo več žrtev in ali je bil bolj upravičen upor kakor vladno nasilje. O tem menda med ljudmi ni dvoma. Neutrlnost pa je indirektna obsodba upornikov, torej protirevolucionarna. Zanimivo je, da je bil delegat bolgarske socialistične stranke tudi Kasazov, ki je bil po uspehi revoluciji sedanjih bolgarskih vladajočih kapitalistov nekaj časa minister v Cankovovi vladi. — Internacionali praška konferenca ni »pravila posebne usluge. — »Delavsko-kmetjski list« napada Internacionalo radi praške konference, češ, da je bilo njeno delo protirevolucionarno in za socialpatriotizem. Od socialistov okoli »Socialista« zahteva, naj dr. Koruna, ki je bil delegat na praški konferenci, izključi iz stranke. »Del.-km. list« ima pravico napadati Koruna, biti pa mora dosleden. Dokler se njegov voditelj pogajajo, z vodstvom Korunove stranke, priznavajo, da je stranka soc., priznavajo tudi Koruna za socialista in zastopnika delavskih interesov — kak pomen ima potem poziv, naj ga stranka izključi?

r Na Kitajskem in v Maroku v Afriki divjajo krvavi boji. Zanimajo nas ti boji iz dveh vzrokov: 1. Ker nam dokazujejo, kako pravilno razlaga marksizem zgodovino in 2. ker sta prišli francoska socialistična in angleška delavska stranka v sličen položaj, kakor vse socialistične stranke v evropskih državah l. 1914. Na Kitajskem je prišel gospodarski razvoj tako daleč, da že lahko govorimo o začetku kapitalizma. V tovarnah delajo že 6-letni otroci po 12 in več ur na dan, proletariat umira v masah radi posledic takega kapitalističnega izkoriščanja. Obenem pa se proletariat zbuja in spoznava, da je razred zase, da je številen, vendar pa nima od svojega dela mnogo več ko trpljenje. Socialne zaščite ne poznajo, izobraženi niso, zato je njihov odpor neorganiziran, ni še pravi zaveden razredni boj, temveč je enak trenutni eksploziji. Kitajskih industrijskih kapitalistov še ni, tovarnarji so večinoma iz Amerike in Anglije in njih uradniki tudi. Zato je naperjen ves odpor upornih mas prot inozemcem, ki so absolutni gospodarji v vseh večjih pristaniških mestih na Kitajskem. Ker pa proletarske mase, kakor rečeno, še niso dovolj izobražene, je porabila njih gibanje kitajska buržuazija, ki vodi sedanji boj za narodno in gospodarsko neodvisnost Kitajcev. Sedanja revolucija je torej v neki meri podobna francoski revoluciji l. 1789 — v tej revoluciji je zmagala buržuazija nad fevdalizmom, seveda s pomočjo proletariata, ki ga je potem ogoljufala za uspehe zmage. V bivši Avstriji so bili enaki boji l. 1848. Ta uspeh pa so vendar imeli ti boji za proletariat, da so silno pomaknili gospodarski razvoj naprej in da se je pričel proletariat zavedati, da je razred, ki je zdaj na vrsti, da prevzame vse gospodarstvo in vlado v svoje ro-

ke in produkcijska sredstva podružabi v korist vse človeške družbe, da ne bodo samo v korist enemu samemu razredu. — V Maroku je položaj drugačen, tam razvoj še ni tako napredoval kakor na Kitajskem. V Maroku so našli Francuzi velikanske zaklade različnih rud v tistih gorah, kjer prebivajo še nomadski, večinoma z ropanjem preživljajoči se domačini. Če so si torej na Kitajskem inozemski kapitalisti že postavili in uredili svoje tovarne, skušajo francoski in španski kapitalisti šele priti do rude. Položaj Evropejcev ni zavidanje vreden, niti na Kitajskem, niti v Maroku: domači uporniki ne štedijo tujih življenj. Proletariat v Evropi pa se nahaja pred vprašanjem: zopet je vojna; ali naj pusti mirno, da postanejo kitajski delavci in maročanski domačini pa tudi evropski vojaki žrtve imperalizma, ali naj imperalizmu pomaga, ali pa se mu upre. Po socialističnih načelih je rešitev tega vprašanja jasna. Na Kitajskem je upor kitajskih mas tudi socialno gibanje, zato ga mora ves proletariat aktivno podpirati. Ker je nacionalno gibanje, torej boj za samostojnost in neodvisnost kitajskega naroda, je nujen v internacionalnem razvoju: od fevdalizma preko kapitalizma, zato nam je boj kitajskih upornikov simpatičen — čeprav nam ni vedno simpatičen način tega boja. Seveda pa se ne more ogrevati proletariat za vsa gesla kitajske buržuazije. Socialisti so tudi proti imperalizmu lastne države, niso pa za vladno željne namene katerekoli buržuazije. — Angleški in francoski socialisti pa morajo predvsem rešiti internacionalno misel. Angleška delavska stranka je to doslej storila, v parlamentu je zahtevala, da se pač mora zaščititi življenje evropskih kolonistov, ne sme pa angleška vlada s svojimi ladjami in vojniki nastopiti proti kitajskim upornikom. Na Francoskem so razmere drugačne, ker je sedanja francoska vlada odvisna od podpore socialistov, zato pa imajo francoski socialisti v rokah tudi del vladne moči, dasi niso bili direktno na vladi. Sta dve skupini v stranki, ena je zato, da obdrži sedanji delež vladne moči, druga pa zato, da izčisti socialpatriotične elemente iz svojih vrst in se tako pripravi za še hujše boje, ki jo čakajo. V interesu vsega razredno zavednega proletariata je, da zmaga druga skupina, ki ji je socializem brez vseh kompromisov več kakor trenutnih uspeh, ki mu mora nujno slediti takoj velikanska reakcija, ko zgube proletarske mase vero v stranko, če izdaja svoja načela in svoj program. Zavednost mora preprečiti izdajstvo!

r Šport in profit. V nedeljo so bile v Mariboru kolesarske in motociklistične dirke. Tekmovalec Jerkal iz Zagreba, 23 let star mehanik, je med tekmo padel s kolesa, si zbil nosni koren, ki je bil potisnjen v možgane in so se mu zato možgani vneli. 1. julija je v mariborski bolnici umrl. Nesreč je pri tekmah buržuaznih športnih društev vedno mnogo, ker ne goje športa radi utrditve telesa in duha, ampak največkrat le radi rekordov in »slave«, za vsem pa tiči premnogokrat kapitalistični profit. Pri Jerkalovem slučaju poročila natančno o tem tudi »Jutro«. Jerkal je delal kot mehanik pri neki zagrebški tvrdki, ki mu je obljubila motorno kolo za darilo, če zmaga. Njegovo zmago bi bila dotična tvrdka izrabila za reklamo, da so njena kolesa najboljša, kar bi prineslo brez dvoma lep dobiček. Jerkal je res dirkal, kar se je dalo in je ujel smrt. S poročilom o nesreči, smrti in mogoče še pogrebu so take zadeve za buržuazne liste rešene. Pameten človek se mora pa le bolj zamisliti. Tudi šport, o katerem bi človek prvi hip ne mogel reči, da ga je mogoče ločiti v kapitalističnega in proletarskega, se vendar tudi tako loči. Pri športu na kapitalistični način so na pravi namen športa pozabili in ga pritegnili v službo profita, proletarski šport pa mora izvrševati svojo pravo nalogo: krepiti telo in duha in gojiti socialni čut. Na Slovenskem bo treba začeti šele z ločitvijo.

r Sam s seboj se pretepa urednik »Delavca« in »Socialista«, Svetek. V

»Delavca« namreč poroča, da je bil 14. junija na Vrhniki sijajno obiskan shod SPJ in Strokovne komisije, v »Socialistu« pa pravi, da je bila polomija, ker se naši sodrugi — predvsem sodr. Langof — niso pobrigali, da bi zbornali vrhniški proletariat na shod kapitalističnih sorodnikov. Ze ta je lepa. Lepša pa je morda ta: v »Socialistu« očitajo s. Langofu, da se ni pobrigal za shod SPJ in Strokovne komisije iz bojazni pred svojim gospodarjem. Gospod, pri katerem je s. Langof v službi, je znan kot Žerjavov pristaš, SPJ pa je prav tako znana kot Žerjavova podružnica — torej? In vrhu tega še to: precej časa pred 14. junijem je bil na Vrhniki lepo obiskan shod proti novemu davku na delo, ki ga je sklicala vrhniška organizacija SSJ in KDZ, o katerem smo poročali tudi v »Napreju«. — Ne bodite take nerode!

r Nekateri sodrugi mislijo še vedno, da krši uredništvo načelo javnosti, če ne objavi takoj vseh člankov in dopisov, k jih prejme v objavo. To je povsem napačno pojmovanje načela javnosti, kajti proletariatu vendar ne bo še »Napreju« oznanjal krive vere in zmotnih kapit. in njim sorodnih nauk. Tudi to nalogo ima uredništvo, da po svoji uvidevnosti presoja, kaj spada v list in kaj ne, ne samo to, da prepisuje površno in skoraj nečitljivo pisane rokopise, ali pa popravlja in vstavlja pikice in vejice. (Kakor je to delo zamudno in mučno, v uredništvu radi tega nihče ne godrnja, ali meče rokopise v koš, ker se pač zavedamo, da jih pišejo žuljave delavčeve roke — nasprotno: delavci naj dopisujejo še bolj pridno, ampak misli naj bodo socialisti in poučne!) Če bi pa bilo načelo javnosti to, da bi moral biti objavljen vsak dopis, bi imeli buržuji lahek posel: Korošec ali Pašič, Žerjav ali Kristan bi poslali v stranko kakega svojega hlapca, ki bi nam pošiljal njihove dopise kot svoje in mi bi jih morali objavljati! Socializma bi se tako buržuazija lahko rešila! Tudi neobjavljene rokopise shranjuje uredništvo in se lahko vsak, ki misli, da se mu je zgodila krivica, če njegov dopis ni bil objavljen, lahko pritoži pri pokrajinskem strankinem odboru, kakor tudi na strankinem kongresu. — V tedniku gre mnogokrat trdo za prostor, radi tega pa naj nihče ne odlaga, če misli kaj napisati. Po možnosti objavimo vse, četudi včasih ne takoj v prvi številki.

r »Bildungsarbeit« je pred kratkim objavila rezultat neke naloge, ki so jo razni delavci različno dobro rešili v nekem izobraževalnem tečaju. Naloga se je glasila: »Narišite zemljevid Evrope in zaznamujte na njem vsaj približno, kako in katere države mejijo druga na drugo.« Naloga izgleda zelo nedolžno, vendar je zelo mnogo delavcev, ki je niti približno ne morejo rešiti, potem pa naj svojo risbo primerjajo s pravim zemljevidom. Ustrašil se bo svoje nevednosti. Niti mejašev naše države ne znaš narisati primerno. Niti Slovenije ne. Tudi domača občina ti bo dala mnogo truda. In vendar mora to vsaj približno znati vsak, kdor se bavi z javnimi zadevami. Potrudi se — a ne ustraši se, to je res težka naloga, pred katero se tudi šolani ljudje rajši skrijejo, ker — ne znajo. »Bildungsarbeit« toplo priporočamo vsem sodrugom. Naslov za naročila: »Bildungsarbeit«, Wien V., Rechte Wienzeile 97. — Izhaja mesečno in velja 35 Din letno.

O BLEKE
O B NA
ROKE
O. B. MESTNI TRG
BERNATOVIČ

ŠTEDLJIVA GOSPODINJA
KUPIJE VEDNO
KOLINSKO CIKORJO
PRVORSTNI DOMAČI IZDELEK

Mavrica — Kristanova barva.

Potem, ko je židovsko maščevanja željni bog Jehova uničil človeštvo z vesoljnimi potopom, pri katerem se je rešil baše edini Noe s svojo družino in živalstvom, kolikor ga je spravil v svojo barko, se mu je jeza ohladila in hotel je svoje uničevalno delo popraviti. Obljubil je Noetu, da ne bo nikdar več razbijal in v znamenje svoje sprave s človeštvom, je naslikal na nebeškem oboku mavrico.

Čeprav »sodrug« Kristan ni Jehova, vendar se nahaja v podobnem položaju. S svojim oportunistom, socialpatriotizmom, ministerializmom ter s svojo demagogijo in korupcijo je razbil delavske vrste, potem pa ni imel več delavskih mas, da bi ga molile in mu hvalo pele. Kakor Jehova, se je tudi on »poboljšal« in razpel je nad delavstvom mavrico, v znamenje sprave.

Zveza gospodarskih zadrug je popolnoma kristanovska. Odločilno moč ima tam direktorij Konsumnega društva za Slovenijo, vse druge zadruge imajo le pravico kaj »blagohotno« pripomniti, sicer morajo molčati, glasovi se merijo po prometu, zato niti glasovi vseh ostalih zadrug ne zaležejo nič proti glasu Konsumnega društva. Po vrhu pa ustanovi Kristan vsak mesec kako novo zadrugo, v kateri ima zopet sam glavno besedo. Dokler ne zmaga demokratizem v Konsumnem društvu, dokler bodo tam člani mislili, da jih društvo nič ne briga in da je vse prav, če vodi »gospodarski znalec«, Kristan, po svoje, tako dolgo bo tudi v Zvezi gospodarskih zadrug odločeval Kristan sam. Na zunaj da nekaj besede tudi »revolucionarjem«: Golouhu, Svetku itd. Potem govori o njih, da so bili proti njegovim zadrugam le toliko časa, dokler niso dobili v teh zadrugah službe. In prav ima, kajti vsi ti Kristanovi tajniki so pri koritu spoznali, da se izplača molčati. En sam izmed njih (Dražil) je za potmine v enem letu prejel 14.542,67 Din, dočim je naša stranka v istem letu vsem svojim govornikom izplačala na potminah le 13.657,60 Din.

Za nedeljo, 5. t. m. pripravlja Kristan zadrugi dan. Ker je že davno pozabil na razredni boj, na enakost vseh ljudi, na vsa socialistična načela sploh in tudi na edino barvo, ki jo socialisti priznavajo, ker se ne marajo ločiti po narodnih, plemenskih, praznoverskih in drugih lažnivih gestih, zato bo ta dan proslavil pod mavrično zastavo, da bodo lahko združeni vsi, orjunaši in klerikalci, korunovski »jugosloveni« in »komunistični« radičevci in vsi drugi, ki pri razrednem boju »iz načelnih razlogov« ne morejo sodelovati, ki pa lahko sodelujejo pod šekasto mavrično zastavo nezavednosti. Ker so izgubili vero v znanost in napredek, se vdajajo posameznikom, upajoč, da jih bodo ti »nepolitični« posamezniki rešili. Politike se boje tako, da drve za tajnim politikom, za diplomatom, za demagogom.

Eden največjih moščanskih komunistov, ki je zaradi Kristana postal »komunist«, potem si pa z gostilno pripomogel do nekaj desetisočakov, je dal te dni Kristanovemu »Stanu in domu« svoj denar, da mu bo sezidal hišo. V »duši« ostane še nadalje komunist, gospodarsko pa priznava Kristana za največji talent. (Res načelna nepomirljivost!)

Gotovo ima Kristan talent! Vsem ljubljanskim opozicionalcem skupaj se ne posreči kaj takega, kakor n. pr. vpliv na ljubljanske občinske finance pod žerjavovskim gerentstvom. Marsikdo se čudi, da pomaga ta občina Kristanu zidati, namesto da bi sama zidala. Tudi mi se čudimo, ampak drugače! Mi pravimo, da ni treba nobenega talenta za to, da se kdo prikupe žerjavovcem! Tam je vsak dobrodošel, da le pride. Le pri korunovcih vprašajte, če ne verjamete. Slabi časi so, pa vendar se ljudje ne prodajajo kar tako. Tudi popolnoma zgubljenim ljudem se gabijo take manire, zato je dandanes toliko ljudi, ki niso nikjer.

To pa je glavni namen kapitala. Kajti kapital bo vladal, dokler se de-

lavni ljudje ne združijo na pošten, odkrit način. Tak način je socialistična organizacija na temelju mednarodnega programa. In Kristanova naloga je umazati ta program, da bodo on in njegovi denarni bratci še dalje vladali.

Naša barva ni mavrična, ampak rdeča. Vsi živi ljudje imajo pravico pri nas sodelovati, toda po naših načelih. Tudi v naših zadrugah tako. Če prinese kdo še toliko kapitala, glas bo imel en sam. In le ta načela so resnično socialistična. Vse drugo pa naj gre za Kristanovo mavrico.

(Mavrične zastave ni izumil Kristanov talent, ampak zadruga Internacionala, pri kateri so včlanjene klerikalne zadruge, Kristanove pa še zdaj nepriznane, kakor se je potožil na občnem zboru svoje Zveze gospodarskih zadrug!)

Iz stranke.

s Trbovlje. Sodrug i vsi prijatelji proste narave! Ne pozabite, da bo v nedeljo, 19. julija izlet na Kriško planino (Mrzlico)! Agitirajte za lepo udeležbo; natančnejši spored — na letakih.

s Vrhnika. V nedeljo, 5. julija ob 8. uri zjutraj članski sestanek, ob pol 10. uri predavanje o zadrugništvu. — Krajevna organizacija SSJ.

s Iz Liboj smo prejeli pismeni obračun za mesece XII., I., II., III., IV. in V. Za prve 3 mesece po 15, za zadnje 3 pa po 16 članov. Vsi po 2 Din, razen enega v zadnjih 3 mesecih po 8 Din. Denar za prve tri mesece smo prejeli že davno, za zadnje tri mesece še ne; pa običajno pride pismo prej nego denar. Blagajnik se opravičuje, da se je selil itd. Gotovo je za zaupnike težko, če nimajo časa, vendar v takem slučaju naj bi drugi pomagali. Kako pride organizacija do tega, da jo povsod smatrajo za korunovsko?

Današnji številki prilagamo položnice vsem naročnikom »Napreja«. Pošljite naročnino čim prej. Kdor le more, naj pošlje za tri mesece skupaj.

Naročniki »Ljudskega glasu«, zamudniki, naj se poslužijo čim prej položnice, ki smo jo zadnjič priložili.

Uprava.

TISKOVNI SKLAD.

	Din
Zadnji izkaz 20. junija 1925	34.250,93
Anton Thaler, Javornik, preplačilo pri prodaji »Majskega spisa«	5.—
SSJ Jesenice, popust pri »Majskem spisu«	30.—
Lovro Zlak, Trbovlje	10.—
Ivan Grabner, Črna	10.—
Filip Grabner, Črna	5.—
Pongrac Lesjak, Črna, »da bi korunovci prej zmagali«	5.—
Anton Keber, Črna	5.—
KDZ v Gorjah, podružnični prispevek 5. marca	12,50
KDZ v Gorjah, podružnični prispevek 20. junija	9,75
O priliki izleta velenjskih sodrugov v Mislinje 21. junija »za uničenje »Napreja«:	
Andrej Martinšek	10.—
Franc Krajnc	10.—
Avugst Spendel	10.—
Ivan Pravkert	5.—
Miroslav Pevec	10.—
Marija Pevečeva	10.—
Marija Martinškova	10.—
Andrej Bregant	10.—
Konrad Javornik	5.—
Skupaj	34.423,18

Dva občna zbor.

14. junija se je vršil občni zbor »Ljudske tiskarne«. Navzočih je bilo le 7 delničarjev, med temi so 3 ali 4 zastopali večino delniškega kapitala (2.500.000 K). Navzoči niso bili vsi tisti, ki so pred letom zvišali delniški kapital za milijon kron in so si na tak način prisvojili tiskarno, t. j. da so delavstvu tiskarno zakonito ukradli. Navzoči niso bili niti Korun, Koren, Petejan, Uratnik in Dražil, ki so takrat zastopali konsum, kovinarje in druge delavske institucije, tudi ni bilo letos Čobala, ki je pred dvema letoma zastopal brez sklepa občnega zbora »Slog« in tudi pomagal vzeti delavstvu tiskarno. Takrat so strašili, da se mora delniška glavnica povišati, ker je tiskarna v nevarnosti, ker da hoče kupiti Kristan večino delnic. Da je bil to nepošten maneuver, dokazuje že to, da so vsi prej imenovani

ljudje združeni s Kristanom, da se tiska »Socialist« v Kristanovi (Blasnikovi) tiskarni, ki je bila »Ljudski tiskarni« tako zelo nevarna. Gospodje to dobro vedo: kdor ima tiskarno, ali vsaj veliko vpliva v njeni upravi, se bo lahko še nekaj časa vzdržal na površju. To ve tudi dr. Korun, zato se zdaj druži s Kristanom, ko ima tiskarno v svoji roki, čeprav se na tihem še bijeta za vrhovno vodstvo v takozvanih socialističnih gospodarskih in strokovnih organizacijah. — Poročal je na občnem zboru za upravni svet njegov predsednik Viktor Eržen. Tudi tiskano poročilo nadzorstva so razdelili in pa bilanco, navzoč pa ni bil niti eden izmed revizorjev. Bilanca izkazuje nekaj nad 41.000 Din dobička. Eržen je povedal, da so morali iskati posojila pri drugih denarnih zavodih, ker jim je Slavenska banka računala 24% obresti, da so visoke obresti požrle velik del dobička, da so pa dobili kredit pri Mariborski hranilnici in Obrtni banki v Ljubljani po 18%, le nekaj malega imajo še pri Slavenski banki. Med debato se je slišala obtožba, da zaračunava tako visoke obresti tudi Nakupovalno kot socialistična zadruga, ki je imela od države 5.000.000 K brezobrestnega posojila. Med drugim je bil sprejet predlog, da se delavstvu, zaposlenemu v tiskarni, izreče zahvala in razdeli nagrada, kakor prejšnje leto.

Drugi občni zbor — Prve delavske pekarnice v Ljubljani — je bil 15. junija in je bil boljše obiskan. Poročal je Dražil, ki je omenil, da se je morala boriti pekarna vseh 5 let s silno konkurenco in visokimi bančnimi obrestmi in da je radi tega napravila lani 43.000 Din izgube. Vzrok izgube je tudi v tem, da poteče letos najeminska pogodba in je morala pekarna veliko investirati za novo peč in razne adaptacije. Debata je bila tudi o kakovosti kruha, ki je res dober, vsaj kritike ni bilo, o načinu pečenja in razširitvi pekarnice.

Napisal sem to, da bo delavstvo vedelo, kako gospodarijo v delavskim denarjem, ki ga je delavstvo nosilo skupaj, zlasti v konsumu, ki je udeležen z večjimi vsotami pri teh podjetjih. Dobitek ali izgubo lahko izkažejo, kakor se jim zdi, čeprav obratuje n. pr. Ljudska tiskarna na leto z milijonskimi vsotami. Delavstvu so bili ti zavodi namenjeni, z njegovim denarjem ustanovljeni, sedaj pa odločujejo v njih posamezniki. To je mogoče le radi tega, ker je delavstvo premalo zavedno in se ne zanima niti za tisto, kar je samo ustvarilo in le čaka, da bodo posamezniki vse naredili in vse rešili. Če se delavstvo ne bo bolj zanimalo za svoje zadeve, bodo prišle vse institucije popolnoma v roke posameznikov, ki se bodo pač izgovarjali, da jih bo dobilo delavstvo nazaj, kadar bo dovolj zrelo. Delavstvo je že dovolj zrelo za upravo, pa bo zmiraj manj, če ne bo dobilo svojih zavodov v svoje roke, ko se praktično ne bo moglo več izobraževati. Delavstvo si mora svoje zavode samo vzeti! — Kisovec.

ŽIKA

je najboljša žitna kava!

Dopisi.

Mežica. Enotnost proletariata napreduje, kajti doslej smo imeli proletarci v Mežici eno samo in enotno politično organizacijo in sicer SSJ in KDZ, od 21. junija dalje pa imamo dve. Logar, naš župan, je tega dne ustanovil svojo, kakor je razglasil v »Socialistu«, kar je pa treba povedati tudi »Napreju«, kajti »Socialista« ne dobiš v Mežici niti tedaj ne zlepa, kadar so Logarjeve izpovedi v njem. V odboru so: Logar, kot predsednik, prodajalec v konsumu, Čebašek, kot tajnik; Lenart, Kasnik, Ferdo Reš, Matevž Novak i. dr. Kako se bodo imenovali, t. j. težko vprašanje. Korunovci — ne vleče; Kasnik je pred letošnjimi volitvami agitiral za radičevece, ampak za Radiča zdaj niti hrv. seljaki ne marajo več, torej radičevci ne bodo. Najbrže bodo sklenili kompromis: nekateri bodo »socializatorji« po zgledu iz novembra 1918, drugi, kar je gospode, ki za svoj denar med gospodo pijejo, se bodo imenovali pa rindinovci. Socializacija mežiškega rudnika in mežiških trgovin zdaj ni več daleč, kdor dvomi, dobi pri Kasniku natančnejše informacije . . . . Se nekaj: tudi Jože Vajdl je šel v to družbo, ki je takrat, ko je Korun razcepil stranko, izstopil iz politične organizacije in izjavil, da tako dolgo ne bo nikjer organiziran, dokler stranka ne bo zopet enotna. Stranka ne bo enotna in številčno močna, dokler se ne bodo delavci sami potrudili spoznati, katera frakcija ni menjala ne programa, ne pravilnika, temveč se programa in pravilnika tudi drži in ju z dejanji izpolnjuje. Ko bodo delavci to spoznali — lepo število jih je že, čeprav se nekateri še niso organizirali — bodo razdirače in kapitalistične agente pognali, kamor spadajo in — enotni bomo! Prej pa ne, če bodo delavci razdore dopuščali in dokler bodo ljudje kakor Vajdl govorili o enotnosti, potem pa še tam, kjer je enotnost doslej bila, pomagali ustanoviti razkolniško organizacijo! Škodovala nova mežiška organizacija ne bo nikomur drugemu kakor delavcem samim, vendar imamo toliko vere tudi v razsodnost mežiškega proletariata, da si ne bo dal škode delati še od strani izdajic, ki se drznejo skruniti socialistično ime.

Blanca pri Sevnici. Pred dvema letoma smo dobili na tukajšnje osnovno šolo novega šolskega voditelja. Kot druga učna moč je poučevala na šoli tedaj gđc. učiteljica Miklavčičeva, ki jo je začel novi šolski vodja na vse načine šikanirati z namenom, da bi se umaknila in bi prišla na njeno mesto žena g. voditelja. G. M. je res nato zbolela, potem pa je bila na lastno prošnjo premeščena. — Otroke so kmalu nato začeli v šoli nagovarjati, naj prinesejo žita, koruze, moke, krompirja, mleka, masla, jajec, repe, korenja, fižola, hrena in kolov za fižol. Za domačo nalogo so zahtevali, naj otroci napišejo, kaj se doma pogovarjajo, kadar fižol luščijo. Kaj govore pri tem oče, mati, bratje, sestre, hlapeci in dekle. (Neki otrok slučajno ni omenil matere, zato je dobil v zvezek z rdečilom napisano opombo, ali je mati zijala.) Če je vedel kdo izmed otrok povedati tudi kaj o sosedovem psu itd., je bil boljše kvalificiran. Otroci, od katerega niso nič zvedeli, ali če ni prinesel hroščev in polževe krvi, če ga je ga. učiteljica ponje poslala (n. pr. D.) je prišel v slab glas. Če je pa prinesel naročeno samo enkrat, potem pa ne več, je dobil slab red in so ga poskušali izključiti. (Na Blanci sta bila že dva dečka iz šole izključena.) Vemo za dečka, ki je samo enkrat prinesel nekaj jajec v šolo, večkrat mu jih pa mati dala ni hotela, ker jih ni dolžna dajati zastonj in je fant zato, da ne bi bil zaničevan v šoli, drugič jajca sam vzela doma, da jih nese v šolo. (N. pr. M. in S.) Za časa sedanjega vodstva smo imeli v šoli tri oderske predstave, igrali so otroci sami. Zadnjič so igrali »Lažnivo Mileno«, pri kateri sta nastopili

Priporočamo tvrdko

Josip PETELINC

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nogavic, žepnih robcev, brisalk, klota, belega in rujavega platna, šifona, kravat, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potreščin za šivilje, krojače, Solingen škarij za prikrjojevanje in za obrezovanje trt.

Na veliko! Na malo!

dve deklici, ena kot dojlja, druga kot mati z otrokom. Domov grede so se ljudje zgražali, da otroke že v šoli pohujšujejo. (Op. ur. Voditelj predstave — učitelj bi moral ljudem igro razložiti, da si je ne bi napačno tolmačili. Sicer pa omenjene igre ne poznamo.) Daleč smo torej prišli, šoli obvezne otroke izključujejo, starši naj pa trpe! Kje je bi ta ali oni pod Avstrijo, vemo dobro, kakor tudi, da radi za vetrom plašč obračajo. — Prizadeti starši.

Vrhnikar. Kakor je znano, obstaja na Vrhniki »Zadružna elektrarna«, r. z. z. o. z., ki je velik trn v peti raznim kapitalistom in njihovim priganjačem. Kapitalist ni prijatelj nobene zadruga, ker v zadrugi ne more izkoristiti drugih ljudi. Nekateri Vrhniki si pa želijo, spraviti zadrugo na »boben« in napraviti kapitalistično podjetje. Zadrugniki! Se je čas, da rešite zadrugo, podpirajte jo, z brezobrestnimi posojili in z odjemom toka! Kdor deluje proti zadrugi, je sovražnik nas vseh in si ga je treba dobro zapomniti za bodoče volitve. Zasedajte pazno zakulisni boj, ki se

bije sedaj okoli zadruga. Naprej bo prinesel poročila o tem boju. — Člani zadruga elektrarne na Vrhniki.

Celje. — Mestna občina celjska je začela štediti. Kakor je znano iz pisave raznih listov, je bila uvedena proti g. oskrbniku Marnu disciplinarna preiskava, ker so se razširile govorice, da razpolaga g. Marn z občinskim imetjem, kakor se mu poljubi. Očitali so mu, da krade premog, ki je določen za šole, izrablja občinsko zemljišče za svojo ogromno svinjerejo. Nadalje, da izrablja občinske delavce za svoja zasebna opravila in to zlasti profesioniste in sicer na občinske stroške. Na temelju teh govorice je občinski svet sklenil uvedbo disciplinarnega postopanja proti g. Marnu. Tedaj je postalo g. Marn vroče ter je formalno službo odpovedal, svojo odpoved je pa v kratkem zopet preklical, ko je videl, da ima demokrate in »socialista« (Korena) na svoji strani. S to zasigurno večino je šel g. Marn v boj proti delavcem, ki so na uradno zahtevo kot priče nastopali ter izpovedali obremenljivo za Marna. Preiskavo je vodil mag.

nadsvetnik Šubic. Interesantno pri celi stvari je dejstvo, kako krivično so postopali proti delavcem, kateri so pošteni in pridni, ki pa so bili žal v veliki zmoti o objektivnosti g. Šubice in ostalih odločujočih mandatarjev pri tej komisiji. Občinski svet je namreč sklenil, da se proti delavcem, ki bodo zaslišani v zadevi g. Marna, ne bodo izvajale nikake konsekvence; niti las se jim ne sme skriviti. Tako je prišlo, da so delavci govorili resnico, v dobri veri, da so občinski odborniki ljudje, oziroma gospodje, katerim se sme nekaj verjeti. Občinski delavci so pa bili grdo prevarani. To prevaro so spoznali šele tedaj, ko so videli, da se bratijo gospodje okrog Marnovega disciplinarnega suda in takozvanega gospodarskega odseka. Disciplinarni sud je namesto da bi pognal tistega, ki je delal občini škodo, rajši prepustil delo gospodarskemu odseku, ki je navidezno odstopil usodo delavcev stavbnemu uradu, uradnemu predstojništvu. Ti uradi so sestavljeni iz g. Šubice, predstojnika g. stavb. svetnika in korupcije obdolženega g. Marna. Glavno

besedo je imel seveda g. Marn, ki je diktiral, kateri delavci morajo biti odpušteni. To je razumljivo, da je g. Marn odločeval kakor je hotel, ker je imel g. Šubica na svoji strani. Gospod stavbni svetnik je pa moral pristaviti svoj podpis za odpust delavcev, ki jih je Marn določil. Pošteni demokrati v Celju sicer priznavajo Marnovo zlorabo obč. imetja, vendar v občinskem svetu ne morejo glasovati z opozicijo, ker s tem ne bi samo Marn padel, temveč padla bi sedanja vladajoča stranka na mestnem magistratu v Celju, v kateri sedijo demokrati, radikali in narodni socialisti in Marnov zagovornik Franjo Koren. K stvari se še povrnemo.

Poravnajte naročnino!

Lastnik: »Sloga«, r. z. z. o. p.
Izdajateljica in odgovorna urednica:
Iza Prijateljva
(v imenu izvr. odbora SSSJ in KDZ.)
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.
4. VII. 1925 — 2400.

Samo na 1 besedo!

in sicer na varstveno znamko „Elsa“ moramo paziti, če nam je za najboljše **MILO LEPOTE IN ZDRAVJA**. To se edino le **FELLERJEVA MILA V OBLIKI STEKLENIC Z ZNAMKO „ELSA“**, s katerimi umivali se je pravi užitek! Nežna, dobra, čista, zelo peneča, diskretnega vonja v 5 različnih vrstah!

ELSA-LILIJINO-MLEČNO MILO prvovrstno cvetlično milo, stori kožo mehko in nežno.

ELSA-GLICERINOVNO MILO, vpliva izrečno na roke, ki trpe radi dela in mraza.

ELSA-BORAKSOVO MILO je najpriljubljenejše sredstvo za odstranjenje fatalnih peg, prištev itd.

ELSA-KATRANOVNO MILO za lase in glavo.

Končno **ELSA-MILO ZA BRITJE**, posebno fine vrste.

ZA POIZKUS 5 kosov Elsa-mila v obliki steklenic, z zavojnico in poštino 52 dinarjev, toda le tedaj, če se pošlje denar vnaprej. Po povzetju 10 dinarjev več, torej 62 dinarjev. Naročila nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar
V Stubičji Donji, Elsatrg 252, Hrvatska.

Tvornica dežnikov in solnčnikov L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Mestni trg šte. 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Oglejte si tudi Vi novo došlo blago za ženske in moške obleke, fine šifone, cefirje, razno perilo i. t. d. **po znižanih cenah** v manufakturni in modni trgovini **MILOS PŠENICNIK, Celje, Kralja Petra cesta št. 5.** V zalogi samo pristno češko in angleško blago. — Postrežba solidna.

Češko sukno, žensko volneno blago, perilo, platno, hlačevino, tiskovino itd. kupite v prvovrstni kakovosti najceneje **v Celju pri „Solncu“.**

Za obilen obisk se priporoča

Alojz Drogenik.

Delavci!

Kdor inserira v drugih listih, v „Napreju“ pa ne, ta sam dovolj jasno pove, da ne mara odjemalcev iz delavskih vrst. V vaših rokah je kakšno **inseriratno politiko** delajo trgovci. — Trgovci so bolj navezani na Vas, nego Vi nanje

Dobro boste hodili!

v Suterjevih čevljih! Čevlji tvrke Suttner je nenadomesljive trajnosli, čvrstosti, moderen in eleganten, a pri tem po ceni!

Skrbno izdelan iz izbrane dobrega usnja! Ime Suttner je garancija za dobroto in solidnosti! Tudi polučevlje in sandale, enako tudi bogato izbiro srajc, naramnic, športnih kap. Vam nudi bogato ilustrirani cenik, v katerem najdete tudi vsakovrstno jedilno orodje, škarje, žepne nože, doze za cigarete in tobak, kresala.

veržice in krstne obeske. Pošljite 2 dinarja za cenik na

RAZPOŠILJALNICO H. SUTTNER
v Ljubljani št. 990 Slovenija.

Pri tej priliki se lahko naroče Fellerjeva Elsa-mila v 5 vrstah: Lilijino-mlečno, glicerino, boraksovo, katranovo in milo za britje.

Ostanke

v dolžini
2 do 8 m

20 m močnega cefirja Din 240.—, 20 m trpežnega oksforta Din 290.—, 20 m močne modrovine (druk) Din 290.—, 20 m krasnega kambrika za otročje in ženske obleke Din 240.—, 10 m hlačevine dvojno široke (cajga) za moške obleke Din 350.—, 20 m belega platna Din 250.—, 20 m sirovega platna Din 180.— razpošilja

veletrgovina **R. Stermecki, Celje št. 23**

Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošle vsakemu zastoj, vzorci od sukna, kambrika in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnitev voznje. Naročila čez Din 500.— poštine prosto. Trgovci en gros cene.

Najboljši šivalni stroj

je edino le

Grietzner in

Pouk v vezenju brezplačno.

Adler za rod-

Večletna garancija. Delavnica na razpolago

binsko in obrtno

rabo v vseh opre-
mah

Josip Petelinc, Ljubljana (blizu Prešernovega spomenika)

Proletarci!

Gostilne in kavarne, ki nočejo vašega lista, najbrže tudi vašega denarja ne marajo.

Ustrezite jim!

18 let priznane

kapsule „LARUCIN“

zdravilo najslabše gnojno kapavico (triper) in bolezi mokrih. Skatlja 20 Din v vseh lekarnah. Direktno: APOTEKA BLUM, SUBOTICA.

POPRAVILA

Mehanik

Ivan Legat

špecialist za pisarniške stroje

Maribor

samo Vetrinjska ulica št. 50

Telefon šte. 434.

Čitajte Naprej!

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica šte. 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine

na šole, županstva in urade, najmodernejšje plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejšja uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA **LITOGRAFIJA**